

PAPER DETAILS

TITLE: 'Hayvan Çiftligi' Adli Eseri Baglaminda George Orwell'in Tarihi ve Sosyolojik Tespitlerini
Degerlendirmek

AUTHORS: Ipek Beyza ALTIPARMAK,Abdullah DURAKOGLU

PAGES: 1910-1922

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1560316>

‘Hayvan Çiftliği’ Adlı Eseri Bağlamında George Orwell’ın Tarihi ve Sosyolojik Tespitlerini Değerlendirmek

İpek Beyza ALTIPARMAK¹ ve Abdullah DURAKOĞLU²

Öz

İngiliz edebiyatının önemli isimlerinden olan George Orwell, 1903-1950 yılları arasında yaşamış ve yazdığı eleştiri yazıları ile tanınmıştır. Roman, öykü, deneme gibi farklı türlerde pek çok eseri bulunmaktadır. Bu eserlerinden biri de 1945 yılında Birleşik Krallık’ta yayınlanan Hayvan Çiftliği adlı romanıdır. Eserde hayvanlar üzerinden kurgulanan daha adaletli daha eşitlikçi bir sistem hayalinin daha sonra nasıl bir diktatörlüğe dönüştüğü anlatılmaktadır. Bu dönüşüm, en başında haklı görünen eşitlik ve adalet istemleri üzerinden mevcut sömürü düzenine başkaldırı olarak doğmuştur. Bu başkaldırı ile daha sonra domuzların önderliğinde insanlardan daha da baskıcı ve daha zalimce bir diktatörlük kurulmuştur. Yaşanan gerçekliklerle beslendiği iddia edilen bu kurgu aynı zamanda Stalinizm eleştirisi olarak karşımıza çıkmaktadır. George Orwell, eserindeki olay kurgularını 1917 yılında yaşanan Rus Devrimi ile ve sonrasında ortaya çıkan yönetim biçimi ve lider olan Stalin ile bağdaştırarak oluşturmuştur. Stalin’in benimsediği ve uyguladığı idare biçimi romanda hayvanlar üzerinden anlatılmıştır. Daha iyi ve eşit bir yaşam isteyen hayvanlar bir lider etrafında toplanarak ideal düşüncelerini sistemleştirmişler ve onun etrafında birlik olmalarını sağlayan çeşitli unsurlar geliştirmişlerdir. İdeal düzen arayışı tıpkı Orwell’ın yaşadığı dönemde olduğu gibi insanları, onlara daha iyi bir hayat vaadi sunarak etrafında toplayan ideal bir ekonomik ve siyasal sistem gibi yayılmış ve nihayetinde inananları sistemin öznesi olmaktan çıkarmış ve sisteme hizmet eden birer araç haline getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rus Devrimi, İdeal Düzen, Emek, Sömürü

Evaluating The History And Sociological Findings Of George Orwell In The Context Of The Work ‘Animal Farm’

Abstract

George Orwell is one of the important names of English literature. He lived between 1903-1950 and is known for his criticism. He has many works that are popular today. One of his popular works is “Animal Farm”, which was published in the United Kingdom in 1945. This work, which is fictionalized on animals, tells how the dream of a more fair and egalitarian system turned into a dictatorship. This transformation has emerged as a revolt against the existing system of exploitation with the demand for equality and justice. With this rebellion, a dictatorship was later established under the leadership of the pigs, even more, oppressive and cruel than the human rule. This fiction, which is claimed to be nourished by realities, also appears as a critique of Stalinism. George Orwell formed her fiction in her work by associating it with the new system and leader Stalin that emerged after the Russian Revolution in 1917. In the novel, the management style adopted and implemented by Stalin is explained through animals. Animals that want a better and equal life gathered around a leader, systematized their ideal thoughts and developed various elements that enable them to unite. The search for the ideal order has spread like an ideal economic and political system that gathers people around them by offering a better life, just as in Orwell’s time. Thereby, the ideal social order dismissed believers from being the subject of the system and turned them into tools that serving the system.

Key Words: Russian Revolution, Ideal Social Order, Labour, Exploitation

Atıf İçin / Please Cite As:

Altıparmak, İ.B., Durakoğlu, A. (2021). ‘Hayvan Çiftliği’ Adlı Eseri Bağlamında George Orwell’ın Tarihi ve Sosyolojik Tespitlerini Değerlendirmek. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(3), 1910-1922.

Geliş Tarihi / Received Date: 06.02.2021

Kabul Tarihi / Accepted Date: 21.04.2021

¹ Doç. Dr. – Bursa Teknik Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, ipek.altiparmak@btu.edu.tr

 ORCID: 0000-0003-2971-3090

² Doç. Dr. – Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, adurakoglu06@gmail.com

 ORCID: 0000-0002-9687-8939

Giriş

Gerçek adı Eric Arthur Blair olan George Orwell, 1903 yılında Hindistan'ın Bengal eyaletinin Montihari kentinde dünyaya gelmiştir. İngiliz bir ailenin çocuğu olan Orwell 1922-1928 yılları arasında Hindistan'da jandarma olarak görev yapmıştır. Daha sonra görevinden istifa ederek İngiltere'ye dönmüş ve yazarlığa başlamıştır. 1933'te yayınlanan *Paris ve Londra'da Beş Parasız*, 1934'te *Burma Günleri* ve 1937'de *Katalonya'ya Selam* adlı eserlerini yazmıştır. İkinci Dünya Savaşı sırasında Hayvan Çiftliği adlı eserini kaleme almıştır. Gerçek manada tanınır olması ise 1950'li yıllarda gerçekleşmiştir. Türkçeye ilk olarak Halide Edip Adıvar tarafından çevrilen ve Maarif vekâletinin 1954 yılında bastığı eser çeşitli ülkelerde sinemaya ve tiyatroya uyarlanmıştır (Şahin, 2017, s. 219). *Papağın Kızı*, *Zambaklar Solmasın*, *Wigan İskeleyi Yolu*, *Daralma*, *Bin Dokuz Yüz Seksen Dört* yazarın bilinen diğer eserleridir. Günümüzde yazdığı pek çok eseri ile tanınan George Orwell 1950 yılında Londra'da hayatını kaybetmiştir (Çelik, 2020, s. 212).

George Orwell'ın Hayvan Çiftliği adlı romanı ilk defa 1945 yılında yayınlanmıştır. Zamanın otoriteleri tarafından yayınlanması geciktirilen roman aynı zamanda siyasal sistem eleştirisi niteliği taşımaktadır. Eser, türü bakımından fabl, içeriği bakımından 1917 yılında yaşanan Rus Devrimi'ne ve sonrasında Çarlık Rejimi'nin yıkılıp yerine Sovyetler Birliği'nin kurulması ile sonuçlanan olaylar zincirine bir yergi olarak değerlendirilebilmektedir (Çiftçi, 2013, s. 15; Tuna, 2016, s. 88).

Orwell, 'Hayvan Çiftliği'nin Ukrayna baskısı için yazdığı önsözde, emperyalizmden nefret ettiğini ve bu nedenle Hindistan'daki görevinden istifa ederek yazmaya karar verdiğini ifade eder (Orwell, 2018, s. 144-145). Bunu izleyen dönemde kıt kanaat geçinmeye çalışan Orwell, ancak 1934'ten sonra yazdıklarından kazandığı parayla geçinmeye başlamış, daha sonra insanların yaşam biçimleriyle ilgilenmiş ve İngiltere'nin kuzeyindeki madencilerin yaşam koşullarını aylarca incelemiştir. 1930 yılına kadar tanınlanmış bir siyasî görüşü olmadığını ifade eden Orwell, yoksul işçilerin ne denli baskıya uğradığını ve ihmal edildiğini gördükten sonra sosyalizm yanlısı olduğunu belirtir. Bu bağlamda düşünüldüğünde Orwell, 'Hayvan Çiftliği' eserini sosyalist bakış açısıyla ele almış ve bu eserde sömürü düzeninden kurtulmanın yolu olarak görülen sosyalist sistemi değil, sosyalizm adı altında totaliter bir sistem kuran Stalin'i hedef almıştır. Orwell'a göre, Stalin döneminde sosyalist sistem tamamen çıkırından çıkmış, faşist ve emperyalist bir sisteme dönüşmüştür. Bu bağlamda düşünüldüğünde *Hayvan Çiftliği* eserinde sosyalizmin değil, Stalin ve onun yaptığı uygulamaların tenkit edildiği söylenebilir.

Fabl tarzında alegorik bir hiciv olarak yazılan eser, 10 bölümden oluşmaktadır. Romanda karakterler ve bu karakterler ile birlikte ortaya konulan bazı eşyalar aynı zamanda birer simge olarak kullanılmıştır. Örneğin Bay Jones'un silahı, atların onur kırıcı olarak adlandırılan yem torbaları, göz siperlikleri bunun yanı sıra sıklıkla üzerinde durulan Mollie'nin kurdesi ve köpeklerin zincirleri gibi eşyalar köle-efendi ilişkisine atıf yapmaktadır. İsyanın konuşulduğu gece başlayarak uzun bir süre söylenen "İngiltere'nin Hayvanları" marşı, göndere çekilen bayrak ve yapılan toplantılar özgür bir yapı ve üniter bir devlet olma bilincinin inşa edilmeye çalışıldığını gösteren temsillerdir (Bozkurt, Günay ve Çelik, 2018, s. 326). Yine Boxer, koyunlar ve atlar işçi sınıfını; Bay Jones ise gücü elinde bulunduran Aristokrasiyi temsil etmektedir. Eserde alt başlık olarak "*Bir peri masalı*" ifadesi yer almaktadır. Birçok peri masalında olduğu gibi iyi ve kötü karakterlerin yer aldığı eser ütopya olarak başlamış ancak distopya olarak son bulmuştur (Şahin, 2017, s. 218).

Siyasal sistemlere dair yazılar eskiden olduğu gibi günümüzde de oldukça önemli bir noktada karşımıza çıkmaktadır. Siyaset mekanizmasının topluma hizmet için var olduğu gerçeği yapılan çalışmalarda kendini daha fazla göstermekte ve insan doğasına uyan eşitlikçi ve adil sistemler ile despotizme dayalı uygulamaları barındıran sistemler arasındaki uçurum gün geçtikçe artmaktadır. Bu durum liderler için de geçerlidir. Bir liderin siyasî tavrı ve topluma bakışı ülkenin ve o ülkede yaşayan insanların kaderini belirlemektedir. Yapılan çalışmada Hayvan Çiftliği adlı eserden yola çıkılarak George Orwell'ın tarihi ve sosyolojik tespitleri analiz edilmiştir. Nitel bir yöntem ile tasarlanan çalışmada duruma yönelik bir analiz gerçekleştirilmek istenmiştir. Durum çalışmalarında olduğu gibi bu çalışmada da, bir olgu ya da bir durumun varlığını, sebeplerini ve sonuçlarını ele almakta ve betimlemeler yapılmaktadır. Bu anlamda benzer konuyu ele alan çalışmalara yönelik bir literatür taraması yapılmış ve konu bağlamında elde edilen veriler ve bilgiler çalışmada kullanılmıştır. Bu açıdan değerlendirildiğinde yapılan çalışma var olan bir durumu doküman araştırması yaparak açıklayan bir durum analizi niteliğindedir (Barut ve Duran, 2019, s. 32). Bu bakımdan ortaya konulan araştırmanın literatüre ve ilgili alanlara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Eserin Özeti

Roman, Beylik Çiftliği'nde Koca Reis isimli kır erkek domuzun gördüğü rüyayı çiftlikte yaşayan diğer hayvanlara anlatmasıyla başlamaktadır. Koca Reis adlı çiftlikte yaşayan en yaşlı domuz, yaşadığı ülke olan İngiltere'nin verimli topraklara sahip olduğunu ve tüm hayvanlara onurlu bir hayat sağlayabilecek yiyecek ve içeceği onlara sunduğunu belirtir. Bu durumda hayvanların tek düşmanı insanlardır. Koca Reis'e göre insanlar ortadan kalktığında hayvanlar daha onurlu bir hayat sürecektir ve açlık, kölelik gibi kavramlar da sonsuza kadar yeryüzünden silinecektir (Orwell, 2019, s. 24). Böylece Koca Reis çevresine topladığı tüm hayvanlara öğütlerde bulunur ve insanın ortadan kalkmasıyla yeryüzünün nasıl bir yer olduğunu, gördüğü düşü sayesinde hayvanlarla paylaşır. Toplantının sonunda "İngiltere'nin Hayvanları" marşı okunur. Bu marş bundan böyle yapılacak her toplantının sonunda okunacaktır.

Koca Reis bu konuşmanın ardından üç gece sonra uykusunda ölür. Romanda çiftlikte yaşayan domuzlar hayvanların en akıllıları olarak yer almaktadır. Bu yüzden hayvanları örgütleme görevi domuzlara verilmiştir. Snowball, Napoléon ve Squealer öne çıkan domuzlardır. Domuzlar Koca Reis'in öğretisini devam ettirirler ve bu öğretinin adına "Animalizm" derler. Her hafta geceleri gizli gizli toplantılar düzenlerler ve insanların oluşturduğu bu düzenin baskıcı olmasından ve kendilerinin sömürülmesinden bahsederler. Birbirlerine "yoldaş" diye seslenmektedirler. Romanın ilerleyen bölümlerinde Snowball ve Napoléon iktidar için mücadele eden, Squealer ise ikna kabiliyetinden ötürü diğer hayvanları ikna etme görevine getirilen bir noktada karşımıza çıkacaktır.

Çiftliğin sahibi olan Bay Jones becerikli ve işini bilen bir çiftçi olmasına rağmen yaşadığı maddi sorunlar yüzünden bir süre sonra çiftlik ile ilgilenmeyi bırakır. Yine böyle bir dönemde Bay Jones hayvanlarla ilgilenmez ve hayvanlar aç kalır. Bu açlık hayvanlar için birçok şeyin dönüm noktası olacaktır. Aç kalan hayvanlar ayaklanma başlatırlar. İneklerin ambarın kapısını kırmasıyla birlikte başkaldırının fitili ateşlenmiştir ve bu durumdan yararlanan hayvanlar karınlarını doyurmaya başlamışlardır. Bay Jones ve adamları durumu fark edip ambara koşmalarına rağmen canına tak eden hayvanlar karşı saldırıya geçmiş ve bu durum karşısında Bay Jones ve adamları çiftlikten koşarak uzaklaşmışlardır. Hayvanlar istedikleri ayaklanmayı gerçekleştirmiş ve ardından galibiyet kazanmanın verdiği mutlulukla rahat bir uykuya dalmışlardır.

Bay Jones'un çocuklarının okuma kitabından okuma yazma öğrenmiş olan domuzlar kazanılan başkaldırıdan sonra yine ön plana çıkarlar. İlk iş olarak "Beylik Çiftlik" yazısını silip yerine "Hayvan Çiftliği" yazarlar. Animalizm öğretisine uygun olan yedi emir ise büyük harfler ile duvara yazılır. Bu yedi emir şöyledir;

1. İki ayak üstünde yürüyen herkesi düşman bileceksin.
2. Dört ayak üstünde yürüyen ya da kanatları olan herkesi dost bileceksin.
3. Hiçbir hayvan giysi giymeyecek.
4. Hiçbir hayvan yatakta yatmayacak.
5. Hiçbir hayvan içki içmeyecek.
6. Hiçbir hayvan başka bir hayvanı öldürmeyecek.
7. Bütün hayvanlar eşittir.

Domuzlar, çiftlikte duvara yazılan bu yedi emir, yoldaş gibi söylemlerin geliştirilmesi ve söyledikleri "İngiltere'nin Hayvanları" marşı ile birlikte Animalizm öğretisi her anlamda güçlendirilmeye başlar. Hayvanlar insanları hayatlarından çıkarmış olmanın verdiği mutlulukla çiftlik işlerine sarılmışlar ve başlarında insanlar olmadan hasat yapmaya başlamışlardır. Domuzlar burada da ön plana çıkmışlar ve her türlü güçlüğün üstesinden gelmenin bir yolunu bulmaya başlamışlardır. Bu sürede kendileri çalışmıyor diğer hayvanları denetliyor ve yönetiyorlardı. Çiftlikte alınması gereken her kararı domuzlar alıyor, diğer hayvanlar ise çiftlikte yapılması gereken işleri yapıyorlardı. Snowball ile Napoléon alınan kararlarda her zaman tartışıyor ve farklı fikirlerle ortaya çıkıyorlardı. Çiftlikte her şey görüldüğü kadar yolunda gitmiyordu. Hayvanlar arasında farklı uygulamalar başlamıştı. Örneğin, sütler daha çok domuzlar tarafından tüketiliyordu ve bunun gerekçesi olarak domuzlar, diğer hayvanları yönettiklerini ve daha fazla enerjiye ihtiyaç duyduklarını söylüyorlardı. Aynı zamanda Bay Jones'un geri gelme ihtimaline karşılık

hayvanların çözüm üretici olarak gördükleri domuzların daha sağlıklı kalmaları gerektiği düşüncesi, diğerk hayvanları bu duruma karşı çıkma konusunda bastırıyordu. Hayvanlar, zekâlarına güvendikleri domuzların kendilerine iltimas geçmesine bu yüzden göz yumuyorlardı.

Çiftlikte yaşanan olaylar diğerk çiftlikleri de etkilemiş ve yıl boyunca çevredeki çiftliklerde de başkaldırı hareketleri duyulmaya başlanmıştı. “İngiltere’nin Hayvanları” şarkısı artık birçok yerde bilinir olmuştu. Şarkıyı söylerken görülen hayvanlar insanlar tarafından kırbaçlanıyor buna rağmen şarkının yayılması engellenemiyordu. Ekim başlarında bir gün Bay Jones ve adamları çiftliğı geri almak için bir araya gelip çiftliğe dönmüşlerdi ancak hayvanlar başarılı bir saldırı ile onları püskürtmeyi başarmışlardır. Bu saldırı sırasında Boxer isimli at bir seyisi öldürür ve Snowball bu durum karşısında “Savaş savaştır. En iyi insan ölü insandır” diyerek mücadeleleri uğruna artık her şeyin mubah olduğunu vurgular.

Domuzlar arasında Snowball daha çok hayvanların örgütlenmesi çiftlikte üretim faaliyetleri ile ilgilenirken Napoléon hiçbir fikir geliştirmiyor sadece Snowball’ın fikirlerinin gereksiz olduğunu gizli gizli yayıyordu. Bunun yanı sıra her iki domuz da farklı sloganlar geliştirmişler ve kendilerine taraftar toplama faaliyetlerine başlamışlardı. Hayvanlar bu iki baskın domuzun arasında kalmışlardı. Bir akşam yel değirmeni yapım çalışmalarının başlaması için yapılan toplantı sırasında Snowball oylamayı kazanır, ancak Napoléon’u destekleyen köpeklerin ona saldırmasıyla yönetimi Napoléon ele geçirir ve o gece yaptıkları toplantı son toplantıları olur. Bundan sonra kararları Napoléon ve onun belirleyeceği kurul alacaktır. Napoléon bundan sonra çiftlikteki sistemi değiştirir. Artık toplantılar yapılmaz. Hayvanlar sadece alınan kararları dinlemek için toplanırlar, ardından İngiltere’nin Hayvanları marşı okunur. Böylece hayvanlar sadece alınan kararları dinlemek için bir araya gelirler.

Napoléon yönetiminin üzerinden biraz zaman geçtikten sonra yel değirmeninin yapılmasının gerekli olduğu söylenir. Bunu duyan diğerk hayvanlar Snowball’un yel değirmeni fikrini desteklemesinden dolayı çiftlikten kovulduğunu hatırlar ve donakalırlar. Ancak burada devreye Squealer girer ve bu fikrin aslında Napoléon’un olduğunu ve Snowball tarafından alındığını yayar. Daha sonra yel değirmeni inşa edilmeye başlar ve inşaat çalışmaları sırasında Napoléon insanlarla alışveriş yapılması gerektiğini söyler. Böylelikle yedi emirden biri çiğnenmiş olur. İnşasına başlanan yel değirmeni lodoslu bir gecede yıkılır ancak daha sonra hayvanlar Napoléon’un çağrısı ile tekrar yel değirmenini inşa etmeye başlarlar. İnşa sırasında zorluklar ve çeşitli sıkıntılar baş gösterir. Napoléon bu durumun kesinlikle dış dünyaya duyurulmaması gerektiğini düşünür ve gerekli önlemleri alır. Bu durumda tavukların yemleri verilmez, meydana gelen tavuk ölümlerinin hastalıktan dolayı olduğu haberleri ile ölümlerin üstü örtülür.

İlerleyen zamanlarda Snowball’ın Bay Jones’un ajanı olduğu ve geceleri gizlice çiftliğe girdiğı haberi yayılır. Bu söylentinin üzerine Napoléon kendisine karşı gelen hayvanları boğazlatır. Böylelikle yedi emirin altıncısı da çiğnenmiş olur. Bu durum karşısında hayvanlar korkuya kapılır. Artık “İngiltere’nin Hayvanları” marşının okunması da yasaklanmıştır. Squealer ayaklanmanın bittiğini ve bu marşa gerek kalmadığını söyler.

Napoléon artık halkın arasına çıkmamaya başlamış, tüm emirlerini Squealer ya da diğerk domuzlar aracılığı ile iletir olmuştur. Hayvanların yiyeceklerinin azalmasına rağmen Napoléon, evinde lüks içinde yaşamaya devam etmektedir. Zamanla yel değirmeninin inşası tamamlanmıştır ancak değirmen daha sonra insanlar tarafından havaya uçurulur. Buna rağmen Squealer bu durumu insanların çiftlikten uzaklaştırıldığı yönünde bir kutlamaya çevirir. Hayvanların iki yıllık emekleri boşa gitmiştir. İlerleyen zamanlarda domuzlar ve onlara hizmet eden köpekler dışında tüm hayvanların yiyecekleri kesilmiştir. Napoléon’un otuzdan fazla yavrusu olmuş ve onlara ayrıcalıklı bir yaşam tahsis edilmiştir. Daha sonra çiftlikte cumhuriyet ilan edilir ve Napoléon tek aday olarak başkan seçilir.

Eserin sonunda tüm bu olayların üzerinden yıllar geçer, Bay Jones ölür ve eski ayaklanma günlerini hatırlayan hayvan kalmaz. Çiftlik zenginleşir ve buna karşın hayvanların yaşam koşulları değişmez. Çoğu zaman karınları aç bir şekilde hayatlarına çalışarak devam ederler. Koca Reis’in hayvanlara müjdelediğı insansız eşitlikçi Hayvan Cumhuriyeti’nden eser yoktur. Hayvanlar yine de içinde bulundukları durum ile yetinirler, çiftlikte yaşadıkları için diğerk hayvanlardan farklı olduklarını düşünürler. Eserin sonunda hayvanlar, Squealer’ı iki ayak üstünde yürürken görürler. Yedi emirin yazılı olduğu duvar da değişir. Duvarda artık tek bir emir yazmaktadır. “Bazı hayvanlar eşittir, ama bazı hayvanlar öbürlerinden daha eşittir”.

Orwell’ın Tarihi Tespit ve Görüşleri

Orwell, eserde eleştiri yaparken aynı zamanda romanın kahramanlarını özellikle birinci ve ikinci dünya savaşı dönemlerinde etkin olan siyasi figürler ile özdeşleştirmiştir. Diğer bir deyişle kendi dönemindeki liderleri ve liderlerin seçimleri dolayısıyla mağdur olan halkın yaşadıklarını, umutlarını ve umutsuzluklarını söz konusu çiftlikte yaşayan hayvanlar üzerinden kurgulamıştır. Eser, ne kadar masum bir hedefle oluşursa oluşsun sonuçta insanların dahil olduğu ve çıkar sistemine er geç dayanan bir durumu yaratması sebebi ile siyasal sistem eleştirisine dikkat çekmektedir. Öte yandan Hayvan Çiftliği adlı eser, alegorik tarzda yazılmış, tarihsel bir metin niteliğindedir. Orwell, bu eserinde 1917 Şubat Devrimi'nin nedenleri ve devrim sürecinde yaşanan olaylar hakkında da bilgi verir. Yakın geçmişte gerçekleşen bu olaylar eserdeki kurgularla benzerlik arz etmektedir.

Orwell, eserinde eşitlikçi bir yönetim hayalinin, kurgulanan bir çiftlik dolusu hayvan üzerinden amacından nasıl saptığını betimlemiştir. Bu betimleme sadece basit bir siyasal sistem eleştirisi değildir. Yönetimde bulunan yöneticilerin de temsillerine yer verilen ve Sovyetler Birliği'nin İkinci Dünya Savaşı döneminde yönetim biçiminin yöneticiler üzerinden nasıl dikta içeren bir duruma dönüştüğünü açıklayan kuvvetli bir yönü de bulunmaktadır. Eserde siyasal figür olarak Snowball Troçki ile Napoleon ise Stalin ile özdeşleştirilmiştir (Özkan, 2018, s. 1435). Orwell, eserini, eşitlik idealiyle kurulan bir sistemin Troçki ve Stalin tarafından otokrasiye dönüştürüldüğünü iddia ederek kurgulamıştır. Bu bağlamda en çok Troçki ve Stalin'i hedef almıştır. Orwell'ın bu iddiası, bazı tarihsel tespitlerle de tutarlıdır.

Hayvan Çiftliği adlı eserde, ayaklanmanın temel nedeni kıtlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Sefalet içinde yaşayan ve kendilerine ancak yaşamalarına yetecek kadar besin verilen hayvanlar gizli etkinlikler düzenleyerek ayaklanmaya karar vermişlerdir. Ayaklanma gerçekleşir. Otların biçilmeye hazır olduğu bir haziran günü, işçiler sabah erkenden inekleri sağmışlar, hayvanların yemini vermeden tavşan avlamaya gitmişlerdir. Hava karardığında aç kalan hayvanlar daha fazla açlığa tahammül edemezler. İneklerden biri boynuzuyla ambarın kapısını kırar ve içeri dalan hayvanlar karınlarını doyururlar. Tam o sırada uyanıveren Bay Jones dört işçisini de yanına alıp ambara koşup hayvanları kırbaçlamaya başlar. İlk ayaklanma bu şekilde bastırılmış olsa da kırbaçlama eylemi, hayvanların sabrını taşıran son damla olur (Orwell, 2020, s. 22-25).

20. yüzyıla damgasını vuran en önemli olayların başında gelen Sovyet Devrimine, Rus köylülerin, birer insan olarak görülemediği bir dönemde, yaşadıkları kıtlık ve sefalet yüzünden ayaklanmaya başlamalarıyla zemin hazırlanmıştır. Devrimden önce Avrupa'da devam etmekte olan büyük savaştan ötürü Rus askerler arasında giderek savaşın kaybedileceği ve boşuna savaşıldığı duygusu yaygınlaşmıştır. Ayrıca ekonomik zorluklar zamanla boyut kazanmaktadır. Böyle bir ortamda her an bir ayaklanmanın gerçekleşme olasılığı vardır. Bu yoğunlaşmalar Şubat 1917'de patlama noktasına ulaşmıştır. Devrime giden Şubat olaylarının temel nedenlerinden biri Petrograd'da (Petersburg) süren kıtlıktır. Burada Petrograd, aynı zamanda devrimin merkezi olarak karşımıza çıkmaktadır (Kılıçbay, 1994, s. 103- 105).

Dönem tarihi olarak incelendiğinde yaşanan olumsuz gelişmeler ve sefalet nedeniyle Rusya'da Çar'ın popülaritesinin sürekli azalmakta olduğu görülmektedir. Polisin desteğiyle egemen olacağını düşünen Çar, 23 Şubat 1917 (8 Mart 1917)'de cepheye gitmiş ve ardından Duma toplanmıştır. Devrimi hazırlayan koşullar böylelikle ortaya çıkmaya başlamıştır, ancak hiçbir durum gelecekte yaşanacak olan devrimi akla getirmiyordu. Çar'ın liderliğindeki hükümet, karşısında örgütlü bir ihtilal veya darbe tehlikesi olmamasına rağmen panik halindeydi. Yine bu tarihlerde İçişleri Bakanı Protopopov, bu paniğin doğurduğu bir çılgınlık olarak emrindeki polise, yiyecek bulmak için toplanan kalabalığın üstüne ateş edilmesi talimatını vermiştir. Bunun yanı sıra 8 Mart günleri, 1910 yılından itibaren başta Kuzey Avrupa ülkeleri olmak üzere birçok ülkede Dünya Kadınlar Günü olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Kadınlar Günü'nün her yıldönümünde, 1857 yılında New- York'ta bir tekstil fabrikasında can veren 129 kadın işçi anılmaktadır. Rusya'da dokuma sektöründe çalışan kadınlar da 1917'de Dünya Kadınlar Günü'nün yıldönümünde fabrikadaki işi bırakmışlar ve metalürji sektöründeki erkeklere kendilerini desteklemeleri için temsilci göndermişlerdir. Bunu izleyen saatler arasında grev yapan işçiler "artık ekmek istiyoruz" sloganları atarak bazı mahallerdeki fırınları yağmalamaya başlamışlardır. Bu hareket polisin ve bölgeye sevk edilen askerlerin baskısıyla yatışmış, ancak ertesi gün 24 Şubat 1917'de daha büyük eylemler yapılmaya başlanmıştır (Kılıçbay, 1994, s. 105-106).

İçişleri Bakanı Protopopov gibi romandaki çiftlik sahibi ve işçileri de zor kullanarak ayaklanmayı kısa süreliğine bastırmayı başarsa da yaşanan bu olay, daha büyük bir ayaklanmanın çıkmasına neden olur. Kırbaçlandıktan sonra topluca Jones ve işçilerinin üzerine atılan hayvanlar, dört bir yandan çifte atmaya başlarlar. Hayvanları daha önce hiç böyle görmemiş olan adamlar şaşkınlık içinde o güne kadar eziyet ettikleri canlıların umulmadık başkaldırısı karşısında dehşete kapılırlar. Sonra daha fazla baş edemeyeceklerini anladıklarından tabanları yağlarlar. Bunun üzerine hayvanlar, zafer çılgınlıkları atarlar

(Orwell, 2020, s. 22- 25). Bu dönemden sonra hayvanlar iktidarı ele geçirerek çiftliği yeniden yapılandırılar.

Çarlık Rusya'sında da yaşanan sefaletten ötürü yönetimin saygınlığının giderek azalmaya başladığı söz konusu zaman diliminde görülmektedir. Yaşanan sıkıntı ve haksızlıkların kitlelerin öfkelenmelerine neden olduğu bilinmektedir. Bu duruma rağmen devrimin merkezi olan Petrograd kentinin sakin olduğu söylenebilir (Kılıçbay, 1994, s. 105). Çünkü Bolşevik Partisi'nin teorisyen ve önderlerinin çoğu ya yurt dışında ya da Sibirya'daydı. Bolşevik azınlığı temsil ediyordu, çoğunluğu temsil edenlere ise Menşevik denilmektedir. Bolşevik Partisi'nin az sayıda üye barındırması, Bolşeviklerin herhangi bir güç denemesinde öne çıkaracaklarının gözden kaçırılmasına neden oldu. Bolşevik Partisi'nin liderlerinden olan ve daha önce Finlandiya'ya sürgüne gönderilen Lenin, Çar'ın popülaritesinin düşmesini fırsat bilerek Rusya'ya dönmek istedi. Müttefik ülkelerden geçiş izni alamayınca Almanya üzerinden ülkesine ulaşan Lenin 16 Nisan'da Petrograd'a varır varmaz "Nisan Tezleri" olarak bilenen programını açıkladı. Böylece Ekim devriminin düğmesine basılmış olundu. Çünkü o zamana kadar tüm halk hareketleri iktidardan bir şeyler elde etmeye yönelikti, Lenin ise ilk kez iktidara aday olduğunu açıkladı. Bu ortamda partinin üye sayısı kısa zamanda 200.000'e yükseldi (Kılıçbay, 1994, s. 108).

Bolşeviklerin organize ettikleri ayaklanmalarla Petrograd'da iktidarı ele geçirmeleri, Rusya'nın diğer Sovyetleri tarafından izlenmiş, bunun üzerine bir dizi kararname çıkarılmış, toprakta özel mülkiyet kaldırılmış ve topraklar, boyarların elinden alınarak bu toprakların üzerinde çalışan köylülere ait olduğu ilan edilmiştir. Böylece köylülerin topraklara fiili el koymaları meşru hale getirilmiştir. Bu bağlamda düşünüldüğünde Sovyet devrimini Rus proleteryası yapmış olsa da Sovyet iktidarını Rus köylüsü kurmuştur. Bu durum, devrimin çelişkisidir. Çünkü böyle bir devrimin kapitalizmin yoğunlaştığı ülkelerde, özellikle de İngiltere'de olması beklenirdi. Ancak devrim, umulmadık bir biçimde köylülerin yoğun olduğu Rusya'da gerçekleşmiştir (Kılıçbay, 1994, s. 111-112).

Romanda Hayvan Çiftliği İngiltere'de yer alsa da kastedilen yer aslında Rusya ve Sovyetler Birliği'dir. Çünkü 1917 Rusya'sında sanayi, İngiltere veya diğer Batı ülkelerinde olduğu gibi ülkenin her yerine dağılmamış, belli başlı birkaç noktada yoğunlaşmıştı. Bu nedenle Çarlık Rusya'sında burjuvazi ve işçilik değil, köylülük ağır basıyordu (Kılıçbay, 1994, s. 112).

Hayvan Çiftliği adlı eserde de ağırlıklı olarak köylülük unsurlarına yer verilmiştir. Bu eserde hayvanlar, 1917 Rus köylülerini, çiftlik sahibi Bay Jones ise boyarı temsil etmektedir. Daha önce de ifade edildiği gibi ayaklanmaları başlatan Rus köylüleri olmuştur. Daha sonra işçiler ve üniversite öğrencileri eylemlere katılsa da köylüler, boyar malikanelerine el koymuş ve bu biçimde istediğini ilk edenler de onlar olmuştur. Çünkü bu olaylardan sonra toprakta özel mülkiyet kaldırılmıştır. Eserde de hayvanların zora başvurusu neticesinde çiftlik Bay Jones'un elinden alınmıştır. Bu dönemden sonra Bay Jones, çiftlik üzerinde yeniden ne bir otorite tesis etmiş ne de çiftlik üzerinde herhangi bir hak iddia etmiştir. Jones da 1917 öncesinin boyarları gibi adeta tarih sahnesinden silinmiştir.

Romanda sosyalizm ve eşitlik idealleriyle hayvanların yönetimi ele geçirmesinden sonra eskisinden daha da kapitalist bir sisteme geçilmiştir. Orwel kaleme aldığı eserdeki hayvanlara, insanların kendilerini karın tokluğuna sürekli çalıştırdıklarını ve emeklerinin sömürüldüğünü söyleterek kapitalizm eleştirisi yapmaktadır. Marx ile birlikte Marksist yaklaşımlar tarafından da kapitalizm, en çok bu yönüyle eleştirilir.

Engels (2002, s. 13-14), kapitalist sistemin, feodal sistemden daha da katı bir sömürü düzeni olduğunu vurgulayarak kapitalist sistemde çalışan bir işçinin durumunun köleden çok daha vahim olduğunu iddia eder. Köle bir kez ve tümünden satılırken, işçi, kendini (emeğini) gün, gün ve saat saat satmak zorundadır. Öte yandan birey olarak tek bir efendinin mülkü olan köle, ne kadar sefil olursa olsun güvence altına alınmış bir geçime sahiptir. İşçi ise tüm burjuva sınıfının mülküdür. Bu nedenlerle köle dahi, işçiden daha iyi bir geçime sahip olabilir. Orwel'in eserindeki hayvanlar da, sömürüldüklerinden yakınılar. Bunun bilincinde olduklarından ayaklanmaya karar verirler. Hayvanların sefil bir hayat yaşamalarının yanında en çok şikâyet ettikleri sorunlardan biri de, emeklerinin ürünlerinden insanların yararlanmalarıdır. İnsanı üretmeden tüketen tek varlık olarak gören hayvanlar, insanları emek hırsızı olarak nitelendirirler.

Kapitalist sistemde patron, sistemin özü gereği tek amaç olarak maksimum kârâ yönelmiş olmalıdır. Bu nedenle patron, gereksiz her harcamayı yasaklamış olmalıdır. Çalışanlar ise boş zamanlarını ve dinlenme zamanlarını hayatta kalabilmenin gerekleri doğrultusunda en aza indirmelidir (Baechler, 1986, s. 68- 69). Eserde çiftlik sahibi Bay Jones da maksimum kâr elde etme ihtirasıyla hayvanları çalıştırmaktadır. Koca Reis de bunun farkında olduğundan çiftlikteki hayvanlara, Bay Jones ve adamlarına para kazandırmaktan

başka bir şey yapmalarına izin verilmediklerini söyler. Marx'ı temsil eden Koca Reis, aynı zamanda işçilik bilincine sahip bir işçiyi de sembolize etmektedir.

Kapitalizmin sınırsız ihtiyaç anlayışının ve bunu böyle anlama zorunluluğunun karşısında, sosyalizm ihtiyaçların sınırlı olduğunu iddia etmektedir. Oysa Sovyet yönetimi, kuruluştan itibaren ihtiyaç kavramını Batı modeline göre algılamış ve oluşturmuştur. Bu nedenle Sovyet yönetimi de kapitalist ekonominin içinde yer almıştır. Bu da kendisini sosyalist iddia eden rejimin, yalnızca otokratik olmasına yol açmıştır (Kılıçbay, 1994, s. 116). Bu nedenle Orwell eserinde II. Dünya Savaşı sonrası Sovyetler Birliği'nde yönetimin değişmesiyle ortaya çıkan totaliter rejimi eleştirmektedir (Uysal, 2012, s. 133-134). George Orwell'a göre değişen sistem kendini gerçekleştirme çabasında ilerlemektedir (Yılmaz, 2014, s. 110).

Romanda hayvanların emeklerinin insanlar tarafından sömürülmesi ile hayvanların bu sömürüye karşı başkaldırımları eşitlik, özgürlük ve adalet gibi kavramların sömürülen sınıf tarafından dile getirilmesi ve bunun üzerine devrim niteliğinde bir değişimin başlangıcı ile proleterya ve gücü elinde bulunduran kapitalist sınıf arasındaki mücadelenin bir yansıması olarak ele alınabilir (Bozkurt, Günay ve Çelik, 2018, s. 322). Romanın başında konuşma yapan Koca Reis'in söyledikleri de bu durumu betimler gibidir:

"Evet yoldaşlar, yaşadığımız hayat nasıl bir hayattır? Açıkça söylemekten korkmayalım: Şu kısa ömrümüz yoksulluk içinde, sabahtan akşama kadar uğraşıp didinmekle geçiyor. Dünyaya geldikten sonra yaşamamıza yetecek kadar yiyecek veriler; ayakta kalanlarımızı canı çıkana kadar çalıştırır; işlerine yaramaz duruma geldiğimizde de korkunç bir acımasızlıkla boğazlarlar. İngiltere'de, bir yaşına geldikten sonra, hiçbir hayvan mutluluk nedir bilmez, hiçbir hayvan dinlenip eğlenemez. İngiltere'de hiçbir hayvan özgür değildir. Hayatımız sefilikten, kölelikten başka nedir ki! İşte, tüm çıplaklığıyla gerçek budur" (Orwell, 2019, s. 23-24).

İnsanların sömürge sistemleri karşısında hayvanların ayaklanmaları sonucu gücü eline alan kesim hayvanlar arasında domuzlar olmuştur. Domuzlar gücün insanlardan onlara geçmesi ile birlikte bu gücü kötüye kullanmışlar ve bu defa hayvanları onlar sömürmeye başlamışlardır. Gücü elinde bulunduran kesim bu gücü kullanarak kendinden daha güçsüz olan sınıfı hegemonyası altına almıştır. Nitekim ayaklanmanın ilk dönemlerinde "Bütün hayvanlar eşittir" (Orwell, 2019, s. 41) ilkesi ilerleyen dönemlerde yerini "Bazı hayvanlar eşittir, ama bazı hayvanlar öbürlerinden daha eşittir" (Orwell, 2019, s. 141) ilkesine bırakır yani her gelen yönetim çıkarları ile çatıştığında eşitlik ilkesini kendine göre değiştirmektedir. Gücü elinde bulunduran grupların vaat edilen özgürlük düşüncesi içinde bir takım farklı pozitif uygulamalara sahip olması sistemin mantığı ile çelişmektedir. Romanda hayvanların gerçekleştirdiği devrimin ruhuna uygun hareket etmek için sermayeyi yani gücü elinde bulunduran grubun bu durumu kullanarak sömürüye devam etmesi yerine kapitalist sistemin ayrıcalıklı ve eşitsiz düzenine karşı mücadele etmesi gerekmektedir. Orwell, insanların bu ilkenin arkasında durmayarak kendilerine eşitlik olmayan bir düzeni getiren despot bir lider yaratmaları ve yaratılan bu durumu sorgulamamalarını bir çelişki olarak işlenmiştir (Bozkurt vd., 2018, s. 320).

Eserde Stalin'i temsil eden despot lider Napoléon, hayvanları gece gündüz çalıştırır da hayvanlar bu durumdan şikâyet etmedikleri gibi, bu şekilde çalışmanın beş insanı beslemekten daha iyi olduğunu düşünerek kendilerini teselli ederler. Bu nedenle de çektikleri güçlüklerle seve seve katlanırlar. Napoléon, öyle bir sistem kurmuştur ki, hayvanlara sadece kendisi talimat vermekte ve kendisinin eleştirilmesine ise hiç tahammül edememektedir. Kendisinin protesto edilmesi tehlikesine karşı da köpekleri sürekli yanında bulundurmaktadır. Eserde kolluk güçlerini temsil eden köpekler, aynı zaman Napoléon'un kudretinin, dolayısıyla Stalin'in kudretinin göstergesi niteliğindedir.

Orwell, eserin yazıldıktan ancak beş yıl sonra yayınlanmasına da Stalin'in kudretinin neden olduğunu ifade eder. Kendi hükümeti olan İngiliz hükümetinin eleştirilebildiğini, ancak Sovyet hükümetinin eleştirilemediğini söyleyen Orwell, Stalin'e dil uzattığından eserini yayınlayacak yayınevi bulmakta güçlükler yaşadığını itiraf eder (Orwell, 2018, s. 115-116).

Orwell'ın Sosyolojik Görüş ve Tespitleri

Genel olarak gerçekleşen toplumsal değişimler nedeniyle toplumların yapısal unsurlarında ya da daha alt unsurlarda köklü değişiklikler meydana gelmektedir. Doktriner bir tarzda toplumsal yapının organizasyonunu kendi ideolojik tanımlamaları ile şekillendirmek isteyen devrimci bir yaklaşım, toplumun tüm kurumlarını değiştirebilmektedir. Dünya tarihi bunun örnekleriyle doludur. Fransız İhtilali ve İran İslam Devrimi gibi 1917 Rus Devrimi de toplumların sosyal yapılarında önemli değişikliklere neden olmuştur. Toplumların değişim geçirmesinde özellikle de liderlerin önemli etkileri vardır (Zabun, 2017, s. 93).

1924'te iktidara gelen Josef Stalin, sanayileşme hamlesinin gündeme gelmesiyle özellikle tarıma bağlı sanayide üretim hedeflerini yükseltmiş ancak kaynak ve işgücü sıkıntısı baş gösterince tarım ve tüketim malları aleyhine ağır sanayiye öncelik vererek ağır sanayinin gelişmesine yönelik finansman sağlama yoluna gitmiştir. Bunun sonucunda Stalin, SSCB'yi bir sanayi ülkesine dönüştürmek suretiyle amacına ulaşmıştır ancak bu durum, arz- talep dengesinin bozulmasına, ülkede bazı ürünlerde kıtlık sorunun ortaya çıkmasına ve işgücünün maliyetsiz kullanılmaya başlanmasına neden olmuştur (Özsoy, 2006, s. 167). Stalin döneminde GULAG adıyla ortaya çıkan çalıştırma kampları da cezalıların işgücünü sistemli bir şekilde kullanarak ağır sanayinin gelişmesine katkıda bulunma fonksiyonunu yerine getirmekteydi. GULAG kamplarının bir başka özelliği ise buradaki cezalıların önemli bir bölümünün siyasi mahkumlardan oluşmasıdır (Khairmukhanmedov, 2007, s. 155). Böylelikle çok ağır insani ve ekonomik bedellere karşılık ağır sanayide başarılı olunmuştur. Öte yandan Stalin'in baskıcı yönetimi, temel insan hak ve hürriyetlerini ortadan kaldırmış, zulüm ile ayakta tutulan sisteme karşı zamanla büyük bir güvensizlik meydana gelmiştir (Özsoy, 2006, s. 164-165). Kapitalist sistemlerdeki gibi, bu yapı içerisinde de birey, Marx'ın söylediği gibi sistemin bir dişlisi olarak yer almış, siyasi ve ekonomik olarak hedeflenen seviyelere yükselmek için araç olarak kullanılmıştır.

Marx, kapitalist sistemi en çok adaletsizliklere neden olduğu için eleştirmektedir. Ona göre, kapitalist ilişkiler sınıflı bir yapı üzerinden ilerler. Öne sürdüğü bu sınıf düzeni çatışma üzerinden ilerlemekte ve bu çatışma temelli düzen daha da artarak şiddetlenmektedir. Sermayeyi elinde bulunduranlar ve işçiler birbirlerine bağımlıdır. Ancak bu bağımlılık işçilerin aleyhine bir düzen yaratmıştır. İşçiler açısından bu negatif düzen her ne kadar kötü olsa da bazı işçiler bu düzen için herhangi bir rahatsızlık duymadan sistemin bir parçası olabilmektedir. Bu durum sermayeyi elinde bulunduranların bu durumu rahatlıkla kullanmalarını olanaklı kılmaktadır. Marx, ekonomik düzendeki bu eşitsizlik durumunun üretim tarzının değişmesine neden olabileceğini iddia etmiştir (Giddens, 2013, s. 51). Hayvan Çiftliği'nde de böyle bir değişiklik gerçekleşmiştir. Bu değişiklik devrim niteliği taşımaktadır

Eserde, hayvanlar arasında yeni doğan yapı içinde kitleyi kontrol atında tutma ve bağlılığı artırma nedeniyle yeni örgütler oluşturulmaya başlanmıştır. Bu yeni oluşturulan örgütler hem devrim ruhuna bağlılığı artıracak hem de oluşan yeni iç düzenin kendine özgü dinamiklerini ortaya koyacaktır. Özgürlük ve eşitlik mücadelesinin ilerleyen zamanlarda istenilen durumdan uzaklaşması ve yeni yönetim şeklinin yaratılması durumu gibi oluşturulan yeni örgütlerde başarısızlığa uğramıştır. Eserde bu görevi Napoléon gibi zekâsıyla ön plana çıkan etkili karakterlerden olan Snowball üstlenmiştir. Snowball'ın örgütlenme girişimleri başarıya ulaşmamış hayvanlar arasından eskiden gelen düzene dair davranışlar devam etme eğilimi göstermiştir.

"Snowball, ayrıca, öteki hayvanların Hayvan Kurulları'nda örgütlenmesiyle de uğraşmakta, bu iş için bıkmadan usanmadan çaba harcamaktaydı. Okuma yazma sınıflarının yanı sıra, tavuklar için Yumurta Üretim Kurulu, inekler için Temiz Kıyruklar Birliği, sığanlar ve tarşanların evcilleştirilmesi için Yabanıl Yoldaşların Yeniden Eğitimi Kurulu'nu kurmuş, koyunlar için de Daba Beyza Yün Hareketi'ni oluşturulmuştu. Bu atılımların çoğu bir sonuca varamadı. Söz gelimi, yabanıl hayvanları evcilleştirme girişimi daha başından başarısızlığa uğradı" (Orwell, 2019, s. 48-49).

Eserde sömürüye karşı örgütlü bir mücadele vermeye karar veren hayvanların eşitlik hayali karizmatik bir lider özelliği sergileyen ve kitleyi etkileme gücüne sahip olan baskın bir karakterin onları ütöpik bir hayale inandırmasıyla başlar. Marx kapitalistlerin toplum üzerinde egemen olduğunu işçi sınıfının ise bu egemen sınıf altında ezildiğini ancak toplumun büyük bir kısmını oluşturduğunu belirtmektedir (Giddens, 2013, s. 51). Zira Marx (2003, s. 453)'a göre, kapitalist toplumda halk kitlelerinin tüm yaşamı emek zamanına dönüştürülür. Böylelikle tek bir sınıfa (burjuvazi sınıfına) bolca boş zaman sağlandığından eşitsizlik özel yaşamda da boyut kazanır.

Eserde eşitlik hayaliyle devrim yapan hayvanlar, başarıya ulaştıktan sonra adil bir sistemin parçası olmak yerine GULAG kampı gibi yeniden yapılandırılan çiftlikte yeni yaratılan sistemin proleterya statüsünde yer alan nesneleri konumuna gelmişlerdir. Hatta zaman geçtikçe yeni sistem onları eskiyi gösterip korkutarak daha fazla sömürmeye başlamıştır. Başlangıçta hayvanlar sisteme entegre olsalar da sisteme karşı güven zamanla azalmıştır. Eserde, başta Napoléon olmak üzere, domuzların hükümlanlığında kurulacak sisteme ilişkin verilen ilk bilgiler şöyledir:

"Öteki hayvanlara gerekli açıklamaları yapmakla görevlendirilen Squealer, "Yoldaşlar!" diye haykırdı. "Umarım, biz domuzların bunu bencilliğimizden, ayrıcalık düşkünlüğümüzden yaptığını sanmıyorsunuzdur. Aslında çoğumuz süt ve elmadan hoşlanmayız. Ben de hoşlanmam. Bu elmalara el koymamızın tek bir amacı var, o da sağlığını korumak. Sütte

ve elmada domuzların sağlığı açısından kesinlikle gerekli olan bazı maddeler var. Bilim bunu kanıtlamıştır, yoldaşlar. Biz domuzlar düşün emekçisiziz. Bu çiftliğin tüm yönetim ve düzeninden biz sorumluyuz. Gecemizi gündüzümüze katarak, sizin sağlığınızı koruyoruz. Bu sütleri sizin uğrunuza içiyor, elmaları sizin uğrunuza yiyoruz. Biz domuzlar görevimizi gereğince yerine getirmesek ne olur, biliyor musunuz? Jones geri gelir!” (Orwell, 2019, s. 51).

Hayvan Çiftliği'nde yaşayan hayvanlar arasında en önemli belirleyici kriter zekâ ve öğrenmeye açıklık olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilgili ve zeki yönetici rolündeki akıllı domuzlar okuma yazma bilmekte ve günden güne başta düşman oldukları insanlara benzemektedirler. Ancak diğer hayvanlar kendilerini geliştirmemiş okuma yazma öğrenmemiş ve onlara söylenen şeylere inanan, sorgulamayan bir devrim üyesi olmuşlardır. Bu durum hayvanların kendi acı sonlarını hazırlamasına neden olmuştur. Neticede olan biteni sorgulamayan ve anlatılanlarla yönlendirilebilen bir halk kitlesi oluşmuştur. Bu kitle kendisine düşman olarak gösterilenlere düşman olan, sömürüldüğünün farkında olmayan diğer bir deyişle gerçekleştirdikleri devrimi sahiplenemeyen bir topluluk haline gelmiştir. Demokrasinin yerini despotizm almıştır (Fidan, 2018, s. 189).

Ortaya çıkan bu despot yapı içinde domuzlar tarafından sömürülen hayvanlar, ilginç ki, böyle çalışmaktan mutluluk duymaktadırlar. Çünkü bunun kendi çıkarları için ve gelecek kuşaklar için yapıyorlar, bu nedenle her türlü fedakârlığa sessizce katlanıyorlardı (Orwell, 2019, s. 68). Dolayısıyla hayvanlar, Napoleon'a kendi rızaları ile itaat ediyorlardı. Bununla birlikte zaman içinde hayvanların tutumları da değişmiştir. Sömürü düzenine karşı ayaklanarak yeni bir düzen kuran hayvanlar, bu düzende emekleri daha fazla sömürülse de, çektikleri tüm güçlüklerle seve seve katlanıyorlardı. Hayvanlardaki tutum değişimi sosyal psikolojideki bilişsel çelişki ve benimseme kavramıyla açıklanabilmektedir. Buradan hareketle birey ancak gözetim altında olduğunda, bir dış baskı, zorlama hissedince uyma davranışı göstermektedir. Ancak bu davranış, bireylerin tutumunu yansıtmamaktadır. Böyle durumlarda tutum-davranış farkı ortaya çıkmaktadır (Coşkun, 2015, s.118; Coşkun ve Göçmen, 2019, s. 663; Kağıtçıbaşı, 1988, s. 153). Eserde Napoléon'un önderliğinde hayvanlar da zorla çalıştırılmaktadır. Bu durum, çiftlikte bazı hayvanların genel tutumuna aykırıdır. Özellikle atlar, ayaklanmadan önce samanlıktaki gizli toplantılara katılarak sömürü düzeninin son bulması için tasarımlarda bulunuyorlardı. Ancak Napoléon çiftliğin lideri olur olmaz hayvanların sömürgecilğe karşı olan tutumlarında bariz değişiklikler gerçekleşmiş dolayısıyla hayvanlarda tutum- davranış farkı ortaya çıkmıştır.

Bireylerin tutumuna ters düşen bir davranış, yeterli bir dış nedene bağlayamama durumunda ise tutum- davranış tutarsızlığı bilişsel çelişki yarattığından, bundan kurtulmak için birey tutumunu davranış doğrultusunda değiştirir. Bu durumda yaptığını sevmeye, doğru bulmaya çalışır. Başka bir ifadeyle kişi gerçekten doğru olduğuna inandığı için her şeyi yapar. Artık bireylerin davranışta bulunması için dış zorlama gerekmez. Kendi başınayken de üzerine düşeni yapar (Kağıtçıbaşı, 1988, s. 153).

Çiftlikte hayvanlar da yaptıklarının doğru olduğuna inandıklarından başlarında Napoléon olmasa da var güçleriyle çalışıyorlar, hayatın tüm zorluklarına karşı direnç gösteriyorlardı. Eskisinden daha yoksul ve çetin bir hayat yaşamalarına rağmen eski günlerinin daha beter olduğuna kendilerini inandırmışlardı. Hayvanlar bu biçimde bilinç çelişkisinden kurtulduklarından öncekinden daha zor şartlar altında çalışıp didinseler de kendi hallerinden memnundular. Ayaklanmanın fitilini ateşleyen inekler dahi Napoléon'un önderliğinde gölün suyunun bile öncekinden daha tatlı olduğunu ifade ediyorlardı. Eserde, hayvanlar onun liderliğinde her türlü sıkıntıya göğüs geriyorlar ve Napoléon'u vazgeçilmez biri olarak görüyorlardı.

Fiedler'in etkin liderlik modeline göre, birlikte çalışmayı en az ve en çok tercih ettiği kimseler arasında pek fark gözetmeyen, başka bir deyişle benzer gören lider, zıtların algılanan benzerliği (ZAB) puanı yüksek olan bir liderdir. Bunun tersi durumda da düşük bir ZAB söz konusu olmaktadır. Yüksek ZAB'a sahip liderler en az tercih ettikleri iş arkadaşlarını da kişi olarak beğenebilirler. Bu türden bir lider, örneğin “onunla çalışsamam ama gene de o gayet iyi bir kimse olabilir” diye düşünebilir. Düşük ZAB'lı lider ise iş yapmaya önem verir ve iyi çalışmayan grup üyesini sevmez (Kağıtçıbaşı, 1988, s. 232-233).

Napoléon için çalışarak besin üretmek önemli olsa da az çalışan hatta hiç çalışmayan üyeleri dahi gruptan dışlamıyor, onlarla yaşamaya devam ediyordu. Buna örneği, çiftliğin hiç çalışmayan üyesi Kuzgun Moses'tir. Birkaç yıldır çiftlikte görülmeyen Moses, elini sıcak sudan soğuk suya sokmuyor, bir kütüğün üstüne tünerek sadece masal okuyordu. Napoléon da dahil, çiftlikteki domuzlar, onu aşağılasalar da çiftlikte kalmasına ses çıkarmıyorlar, her gün alkol içmesine dahi izin veriyorlardı. Buradan hareketle Napoléon, yüksek ZAB'lı bir lideri temsil etmektedir. Napoléon, aynı zamanda sevilen ve saygı gören bir liderdir.

Grup tarafından kabullenilen lider güven duygusu içindedir. Bu nedenle de kazanabildiği kadar statü kazanmayı başarmıştır. Böyle bir liderin, statüsünü yükseltmesi için normlara büyük bir titizlikle uyması gerekmez. Bu bakımdan rahattır. Hollander, bu türden liderin hem uyma hem uymama davranışları göstereceğini iddia eder. Şöyle ki, önce grubun normlarına sıkı sıkıya uyarak statüsünü yükseltir ve kendine güven sağlar. Ancak liderliği iyice kabul edildikten sonra bir dereceye kadar da olsa grup normlarından bağımsız davranışta bulunma özgürlüğüne sahip olur. Hollander, bu türden lidere, “özgür davranabilme yetkisi” atfeder (Kağıtçıbaşı, 1988, s. 205).

Başlangıçta her dört ayaklının eşit olduğunu ifade eden ve bunu yasa haline getiren Napoléon, liderliğini pekiştirdikten sonra bu yasaı çiğneyerek kendisine ve kendi cinsinden olan hayvanlara imtiyaz sağlamıştır. Böylelikle Napoléon, haksızlıklarda bulunarak grup normunu ihlal etmiştir. Dolayısıyla Napoléon kendisini, özgür davranabilme yetkisine sahip bir lider olarak hissetmektedir. Bu türden lider, sınıflaşmaya ve adaletsizliğin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Nitekim Orwell’ın eserinde hem siyasi bir sistem eleştirisi hem de daha iyi bir sistem vaat eden lider eleştirisi mevcuttur. Bu yönleriyle eser edebi literatürün önemli bir parçasıdır.

Sonuç

İnsanlık için adil ve eşitlikçi bir düzen isteği uzun yıllardır var olmuştur. Bu düzen isteği karşısında birey pek çok sistem oluşturmuş ve onun parçası olarak ideal diye düşünölen yapının bir parçası olmuştur. İnsanoğlu bu ideal düzen isteği ile sonunda daha mutlu ve huzurlu bir hayat sürmeyi amaçlamış ve bu yüzden sistem arayışı tarihe farklı pek çok düzen ve siyasi farklılık olarak yansımıştır. Bu farklılıklar içinde birey çoğu zaman siyasi arenada isteklerin çıkarlarla çatışması içinde kaybolmuş ya da başkaldırarak bu duruma isyan etmiştir. Tarih ideal düzen arayışı sonrasında hayal kırıklığına uğrayan pek çok topluluğa sahne olmuştur. Bu durum çoğu kez bireyin sistem ve çıkar çatışması arasında kalmasına neden olmuş, ancak bu ideal arayışı, eşitlik ve adalet isteğinin önüne geçememiş ve bu durum ya yeni sistemin ortaya çıkmasına ya da mevcut sistemin değiştirilmesine neden olmuştur. Bu anlamda George Orwell ‘Hayvan Çiftliği’ adlı eseri ile ideal düzen arayışı içinde bireylerin nasıl daha despot bir yönetim şekli ile karşı karşıya kaldıklarını bir çiftlikte yaşıyan hayvanlar üzerinden ortaya koymuştur.

Eserde tıpkı siyasi bir sistem ve bir devrim kurgulanır gibi örgütlenen bir topluluk bulunmaktadır. Bu topluluk üzerinden örgütsel bir birliktelik yaratma isteği göze çarpmaktadır. Öncelikle karşısında ortak olarak güç birliği yapılacak olan bir sistem belirlenmektedir. Bu sistemin kötü olduğu ve insanları sömürdüğu biçimler her yönü ile ortaya konulmaktadır. Ortak bir ölkü ve ortak kurallar birliği yaratılmaya çalışılır. George Orwell bunu eserinde yedi emir ile yansıtmıştır. Bu yedi emirin en sonuncusu ise bütün hayvanların eşit olduğu yönündeki kuraldır. Buradaki eşit olma fikri hayvanların arzu ettikleri bir devrimin fitilini ateşlemiştir.

Eserin ilerleyen bölümlerinde başkaldırı ile hayvanlar istedikleri yönde köklü değişiklikler yaratmayı başarmışlar ancak kendi hakimiyetleri ile kurulan bu sistem için otokratik bir yöneticiye ihtiyaç duymışlardır. Burada hayvanlar arasında en zeki ve güçlü olan domuzlar ön plana çıkmıştır. Domuzlar, bu yetenekleri sayesinde çok çabuk kabul görmüşlerdir. Ancak liderler arasındaki rekabet, kısa zamanda oluşmaya başlamıştır. Romanda yeni yöneticiler istediği şeye tek başına sahip olabilme adına devrim arkadaşını yok etme konusunda tereddüt yaşamamışlardır. Sistem daha en başından büyüsunü yitirmiş olsa da bundan haberi olmayan sistem üyeleri hâlâ sisteme bağılılıklarını devam ettirmektedirler. Bu durum, eserde Rus Devrimi sonrasında yaşananlara karşılık gelebilecek biçimde metaforlarla anlatılmıştır. Dolayısıyla sistemden haberi olmayan bireyler, sömürü düzeninin devam ettiğinin farkında değıllerdir. Bu durumda eserde, tutum-davranış tutarsızlığı ortaya çıkmaktadır. Bireyler için sömürü düzeni hâlâ devam etmekte ancak inanılan ölkü değışim göstermektedir. Birey sistem içinde bu sömürü durumunu bilinçsizce kabullenmiş ve üstüne düşeni artık sorgulamadan yapmaya başlamıştır. Buradan yola çıkılarak kapitalist ilişki biçimine atıf yapılmış ve Çarlık rejiminin yıkılıp Sovyetler Birliği’nin kurulması sürecinde bireyin sistem içindeki rolünün yansımaları ortaya konulmuştur. Orwell’ın masalsı bir roman üzerinden yaptığı bu tespitler, tarihsel gerçekliklerle örtüştüğünden geleceğe de ışık tutmuştur.

1990’lı yıllarda tüm dünyada, üstelik en ciddi yayın organlarında dahi “komünizm öldü” edebiyatı sürüp gitmiştir. Birbiri ardına cenaze törenleri düzenlenmiş, özellikle Batılılar tarafından sevinç dalgaları oluşturulmuştur. Oysa ortada ceset yoktur. Çünkü Sovyet Birliği’nde uygulanan ekonomik sistem, kapitalizm oyunu oynadığından kötü bir kapitalist mukkalidi olabilmiş, başka bir ifadeyle reel sosyalizm, Sovyetler Birliği’nde sadece bir ütopya olarak kalmıştır (Kılıçbay, 1994, s. 117- 119). Sovyetler Birliği’nde

sosyalizmin uygulanamadığının bilincinde olan Orwell, böyle bir sistemin çökmeye mahkûm olduğunu ön görmüş ve kaleme aldığı romanda bu düşüncesini metaforlarla ifade etmiştir.

'Hayvan Çiftliği' adlı eser olaylar örgüsü bakımından ele alındığında emek üzerinden ilerleyen bir sürecin kurgulandığı söylenebilir. Yaşanan tüm değişimlere rağmen değişmeyen şey çalışan ve üretime katkıda bulunan ve yine yoksulluk içinde yaşayan hayvanlar olmuştur (Demir, 2018, s. 65). Bu yönüyle Rus Devrimi'nde yaşanan olayların örgüsüyle de benzerlikler gösterdiği anlaşılmaktadır. Sovyet Devriminde de Rus köylülerinin yaşadığı sefalet ve sıkıntılar göze çarpmaktadır. Yaşadıkları bu sıkıntılar karşısında devrimin alt yapısını hazırlamaya başlamışlardır. Yine bu dönemde Rusya'daki mevcut yönetimin tutumu ile eserdeki çiftlik sahibinin tutumu birbirine benzemekte ve sonuç olarak her ikisi de ellerindeki iktidar gücünü kaybetmektedir. Hatta benzer bir durum da otorite kaybını önlemek için alınan önlemler de karşımıza çıkmaktadır.

Tarihte otoritesinin sarsıldığını düşünen yöneticilerin yaptığı gibi eserin lideri de kendisine kolluk kuvvetlerinden bir koruma oluşturmuş ve güvenliğini ön planda tutmaya başlamıştır. Bunun yanı sıra uygulanan daha fazla baskıcı sistem, başkaldırma düşüncesini bastırmamış tam tersine güçlendirmiştir. Sonrasında ortaya çıkan yeni sistem içinde ise birey yine emek ve emeğin getirisi gibi durumlardan problem yaşamaya devam etmiştir. Bu durum ve söz konusu getirileri emperyalizm karşıtı olan George Orwell tarafından akıcı bir dille sonu kötü biten masalsi bir roman şeklinde okuyucuya yansıtılmıştır. Orwell'a göre tarih, bir topluma daha acı bir şekilde ideal bir sistem özleminin gerçekleşmediğini göstermiştir.

Etik Beyan

"Hayvan Çiftliği Adlı Eseri Bağlamında George Orwell'ın Tarihi ve Sosyolojik Tespitlerini Değerlendirmek" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Kaynakça

- Baechler, J. (1986). *Kapitalizmin kökenleri*. (Çev: M. A. Kılıçbay). Ankara: Savaş Yayınları.
- Barut, Y. ve Duran, V. (2019). İbn Haldun'un eğitimle ilgili fikirlerinin medeniyetler çatışması bağlamında incelenmesi. *İbn Haldun Çalışmaları Dergisi*, 4 (1), 21-48.
- Bozkurt, K., Günay A. ve Çelik R. (2018). Hayvan çiftliği romanındaki ast üst ilişkilerinin efendi-köle diyalektiği bağlamında incelenmesi. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 17, 319-332.
- Çelik, S. (2020). George Orwell'ın "Hayvan Çiftliği" adlı eserinin satirik çerçevede incelenmesi. *Anasay*, 11, 209-226.
- Çiftçi, G. (2013). Kitap incelemesi: Animall Farm (Hayvan çiftliği). *Journal Of International Management, Educational And Economics Perspectives*, 1(2), 15-16.
- Coşkun, H. (2015). Sosyal psikoloji. H. Coşkun (Ed.), 3. Baskı. *Tutumlar* (ss. 115-134). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Coşkun, H. ve Göçmen, Ö. (2019). Uygulamalı sosyal psikoloji. C. Ş. Çukur ve G. Sayılan (Ed.). *Rehabilitasyonda sosyal psikolojik yaklaşımlar ve uygulamalar* (s.s. 657-680). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Demir, Z. (2018). Karl Marx'ın bakış açısından kapitalist toplumda yabancılaşma ve sonuçları. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(5), 63-74.
- Engels, F. (2002). *Komünizmin ilkeleri*. (Çev: S. Ege). Ankara: Bilim ve Sosyalizm Yayınları.
- Fidan, İ. (2018). Kitap incelemesi hayvan çiftliği. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6, 184-189.
- Giddens, A. (2013). *Sosyoloji*. İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1988). *İnsan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Basım Yayın Dağıtım.
- Khairmukhanmedov, N. (2007). Stalin dönemindeki siyasi muhalifleri tasfiye uygulamaları ve çalıştırma kampları. *Bilgi*, 41, 155-174.
- Kılıçbay, M. A. (1994). *Cumhuriyet ya da birey olmak*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Marx, Karl. (2003). *Kapital* (1. Cilt). (Çev: A. Bilgi), Ankara: Eriş Yayınları.
- Orwell, G. (2018). *Edebiyat üzerine*. (Çev: Y. Çetin), İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Orwell, G. (2020). *Hayvan çiftliği*. (Çev: C. Üster), İstanbul: Can Yayıncılık.
- Özkan, S. (2018). Politik iktidar bağlamında hayvan çiftliği romanı. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 1434-1437.
- Özsoy, İ. (2016). Sovyet sisteminin çöküşünden tarihi ve evrensel dersler. *Bilgi*, 39, 163-194.
- Şahin, A. (2017). George Orwell'in hayvan çiftliği isimli romanının iki türkçe çevirisinin karşılaştırılması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 56, 213-226.
- Tuna, D. (2016). Bir yazınsal yapıt ve çevirileri üzerinden propaganda, ikna ve rıza söylemlerini okumak. *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Dergisi*, 7, 87-106.
- Uysal, M. B. (2012). George Orwell'in 1984'ü: Toplumsal değerler ve anti-ütopya. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 133-142.

- Yılmaz, R. (2014). *Anlatı yoluyla dünyanın zihinsel yeniden kurulumu: "Palto", "Dönüşüm" ve "Hayvan Çiftliği" romanlarının alımlama pratikleri üzerine bir inceleme* (Doktora Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Zabun, B. (2017). Toplumsal değişme üzerine etkili olan faktörler. İçinde Z. Kızmaz ve H. Beşirli (Edt.), *Değişim sosyolojisi*. (ss. 84-100). İstanbul: Lisans Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

"Animal Farm" was first published in 1945 and critically written about the reflections of a political and economic system. George Orwell, who is an anti-imperialist, fictionalized his book on animals which living on the farm, in the context of a critique of Stalinism. Also, the attitude of the animals on the farm to both the existing and the restructured order and their acceptance or rejection of the life they live in these political and economic orders were evaluated.

The book describes the events that started with the rebellion of a community that includes different species of animals against the system in which they were taking place. First, the oldest and wisest animal criticized the system and other animals became aware of the situation they were in. The process continued with the creation of a common song and then a set of rules for each animal to reach a high level of awareness. The set of rules both reminds members of the community of a common ideal and helps to establish social order. The rules refer to human coexistence and a collectively agreed control mechanism.

The last and most important of the rules is that all animals are equal, but at the end of the book, it is emphasized that ambition and the willingness to dominate others, regardless of who the leader is, outweighs the desire for ideal order. This rule, which first emphasized that all animals are equal, later changed to some animals being more equal. In other words, this system, which was created with the demand for an order with justice and equality, and without exploitation, eventually created its bourgeoisie and created an elitist environment that considers the rulers more equal. What is more striking is that there is no changing situation for those who form the basis of the rebellion. The individual, the greatest creator of the rebellion, has turned into an object that serves the continuation of the system, not the subject of the system.

In the story, it is implied that with the rule changed as "some animals are more equal", the so-called socialist system led to a stricter system in the Soviet Union than before. So Orwell claims that the socialist system was implemented in the Soviet Union, and his idea is consistent with the ideas of some politicians and economists. Che Guevara, who has an Argentine origin and supporter of the Cuban revolution, is one of the advocates of this view. Che Guevara stated in his diary that the Soviet Union returned to capitalism in 1966 and claimed that this country would dissolve. This prediction of Che Guevara came true in the '90s. The first country that comes to mind when it comes to socialism was the Soviet Union from 1917 until the 1980s. The socialist system, which was tried to be implemented in the Soviet Union for the first time, turned into a kind of state capitalism with the rule of Stalin. Stalin, who succeeded in turning the Soviet Union into a superpower with his heavy industry moves, used the Gulags instead of distributing the national income fairly to the people and benefited from the workforce of the people free of charge. Even though in this way, he succeeded to some extent and increased his national income, an average citizen could not get their share of prosperity. For all these reasons the people who already lived a miserable life, began to be dominated by a totalitarian regime established under the force of weapons, as a result of Stalin's strengthening of his authority. In this book, the misery and hunger experienced before the rebellion are also mentioned. This system has evolved into a new system with the revolt of the farm residents. Although the cause of the animal revolt may seem like hunger, the underlying factor is the longing to live in a more equal and just system. What is expected from a fair system is the desire for a more honorable life in return for their efforts. At this point, the new system, which was obtained with all sorts of difficulties, had the opportunity to be reconstructed by the members of the system. George Orwell refers here to the Russian Revolution. The fact that the peasants living in poor conditions in misery formed the infrastructure of the revolution coincides with the events on the farm.

When the people take over the management and establish a new system instead of the old system, the farm member who is considered to be intelligent as the leader of the new system, as in real life. The new leader later changed his initial egalitarian attitude and now does many things for his interests. In the new system, due to the wrong management and decisions of the new leader, the animals on the farm faced famine over time and returned to their old days of misery and hunger. Even if they are hungry, unlike the

old system, the thought of serving at least their kind in the new system has been the greatest motivation for the new leader. The animals were persuaded for the new system by showing the old and bad system, and those who did not accept this situation and rebelled were brutally punished. The book ends by emphasizing that the new ruler and the old ruler collaborate to maintain the current order. Both leaders are now alike. For the community that wanted equality and justice, nothing has changed in terms of serving the system.

The book has features that can be evaluated from many historical and sociological perspectives. This work is very important in terms of reflecting the experiences of the people during the period starting with the February Revolution of 1917 and the establishment of the Soviet Union in a historical perspective. Indeed, the characters in the work also appear to be identified with political figures in terms of their decisions and regime., such as Snowball as Trotsky and Napoleon as Stalin. However, according to George Orwell, the longing for a new and better system in the work did not turn out as expected, as in a fairy tale with a bad ending.

Based on the idea that "those who create the system should be the main actor of the system", it is seen that members of the community adhere to and obey the revolution. In this sense, one can see reflections of Marx's criticisms of capitalism. The system re-enslaved the person and dominated it by using various oppressive elements, the leader who would lead the revolt against this exploitation deviated from its purpose, and the dream of ideal order without exploitation was crushed under the ambitions and interests of the government. Under all these circumstances, the ideal leader was also criticized by George Orwell for the behavioral characteristics he/she displayed, as like the ideal order.